

Стиль як універсальна категорія: міждисциплінарний підхід

Л. Короткова

Херсонський державний університет, м. Херсон, Україна
Corresponding author. E-mail: valeetmeama@i.ua

Paper received 10.07.19; Revised 18.07.19; Accepted for publication 22.07.19.

<https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2019-204VII60-12>

Анотація. На основі міждисциплінарного підходу в статті здійснена спроба визначення магістральної ознаки феномену стиль. Для встановлення сутності стилю було розглянуто основні наукові підходи вітчизняних і зарубіжних дослідників до трактування складного поняття стиль із позицій філософії, лінгвістики, літературознавства й мистецтвознавства від античності до сьогодення, а також встановлено унікальність категорії стилю.

Ключові слова: стиль, категорія, культура, мистецтво, образ, ознака.

Вступ. Історія дослідження феномену "стиль" налічує понад дві тисячі років, однак питання "що таке стиль?" до сих пір залишається дискусійним [3, с. 7]. Визначити поняття стилю короткою формулою неможливо. Стиль не обгрунтувати одним афоризмом [26, с. 169].

Поняття стилю є одним з найбільш ранніх понять гуманітарного знання, представленого ще в риториках і поетиках Стародавньої Греції та Риму. Про стиль писали багато мислителів різних епох – Платон, Арістотель, Цицерон, Сенека, Артур Шопенгауер, Й. В. Гете, Й. Й. Вінкельман, Ф. Шиллер, Ф. В. Й. Шеллінг, К. В. Ф. Шлегель, І. Кант, Г. В. Ф. Гегель, Г. Спенсер, Ф. Ніцше, О. Ф. Лосев, Ю. М. Лотман та багато інших.

Розглядаючи різні підходи до наповнення змістовної сторони поняття "стиль", в першу чергу слід відзначити його полісемічність. Слово стиль належить до числа тих наукових термінів, які не є монополією якоїсь однієї науки. Цим терміном з повним правом користуються щонайменше чотири наукові дисципліни: мовознавство, літературознавство, мистецтвознавство, естетика. Природно, що в кожній з цих наук поняття стилю набуло особливого значення – в залежності від предмета науки. Значною мірою цим пояснюється багатозначність поняття, що нас цікавить, на що скажуть всі, хто пишуть про стиль. "В області мистецтвознавства, літературознавства та лінгвістики, – писав академік В. В. Виноградов, – важко знайти термін більш багатозначний і суперечливий – і відповідне йому поняття – більш хитке і суб'єктивно-невизначене, ніж термін стиль і поняття стилю" [21, с. 3].

Аналіз досліджень і публікацій за темою. До сих пір актуальне твердження багатьох авторитетних лінгвістів, літературознавців, естетиків, що немає більш невизначеного поняття, більш хиткого в своїх межах, більш невловимого, ніж поняття "стиль". Останнє значною мірою пояснюється тим, що стиль як предмет дослідження до сих пір залишається якоюсь безтілесною сутністю, хоча як явище він безперечно має субстратну основу – природну мову.

Безуспішні пошуки сутності явища "стиль" протягом такого тривалого часу, величезна кількість дефініцій цього феномену з урахуванням підходів і аспектів розгляду спонукали деяких лінгвістів навіть засумніватися в самому існуванні цього явища (Поняття "стилю" непродуктивне, бо такого явища не існує, – твердить Грей, 193) [3, с. 10].

З виникненням нового стилю мислення в науці і відповідно з появою нових орієнтацій в лінгвістиці (когнітивних, інформаційно-семіотичних, кібернетичних, системно-структурних) кількість дефініцій стилю зростає ще більше [3, с. 8].

Стиль – це категоріальна характеристика, яка розкриває всю повноту художньої творчості і творчості життя і

така ж самостійна, як вихідна філософська категорія буття [26, с. 170]. У своїй книзі "Психологія стилів" А. Морье пише: "Без сталості в способі буття, без єдності, без стійкості немає стилю" [28, р. 22]. Стиль не є те, чим володіє мистецтво, стиль є те, чим мистецтво є [12, с. 197; див. також 26, с. 170].

Стиль визначається як усталена форма художнього самовизначення епохи, регіону, нації, соціальної або творчої групи, особистості. Тісно пов'язане з естетичним самовираженням і складаючи центральний предмет історії мистецтва, поняття це поширюється і на всі інші види діяльності, перетворюючись в одну з найважливіших категорій культури в цілому [13, с. 232]. Стиль є носієм і водночас серцевиною культурного коду, де фіксується формально-змістова якість і ступінь опанування глибинами багаторівневої семантики текстів, символів, знакових систем образотворення [19].

У стилі відображається національне художнє мислення, національна свідомість. Національне виявляється у пейзажах, ритміці, інтонації, в характерах, тропях, художніх деталях, мові [16].

З розглянутого можна зробити висновок, що навіть схематичне перерахування точок зору на стиль показує різнобіч у принциповому трактуванні онтології стилю, тобто його сутності та існування (функціонування). Зараз є всі підстави стверджувати, що наука про стиль вийшла на рівень міждисциплінарного типу [3, с. 16].

Мета. Виявити магістральну ознаку категорії "стиль".

Матеріали і методи. Наукові доробки вітчизняних і закордонних дослідників, які займаються проблематикою стилю з використанням загальнонаукових методів аналізу і синтезу, систематизації з залученням історичного, системного та міждисциплінарного підходів.

Результати дослідження. Стиль (лат. *stilus* – грифель для писання, загострена паличка, якою писали на дощечках, покритих воском) – сукупність особливостей, які характеризують твори певного часу, літературної течії, напрямку, письменника. В епоху античності під стилем розуміли особливості почерку, згодом – своєрідність мови твору. У XVII ст. термін "стиль" набуває мистецтвознавчого характеру [18]. В епоху класицизму термін "стиль" використовували для характеристики зображально-виражальних можливостей того чи іншого виду мовлення [24; див. також 11].

"*Le style c'est l'homme*" ("Стиль – це людина") – це цитата з промови, яку виголосив французький натураліст Жорж Луї Леклерк Бюффон (Georges-Louis Leclerc Buffon, 1707–1788) 25 серпня 1763 року при обранні його в члени Французької академії. Вчений тим самим хотів сказати, що стиль є неповторна індивідуальність людини, яка відображає його природні властивості, тоді як ідеї, що

розвиваються їм, можуть бути надбанням багатьох [2]

У цьому визначенні сформульована суб'єктивна сутність стилю. Стиль – явище не об'єктивного, а суб'єктивного світу, це явище другої, людської природи, і в цій якості він належить до світу культури, тобто світу речей у широкому сенсі, створеному людиною. Стиль – явище не матеріального, а ідеального, оскільки будь-яка суб'єктивність завжди ідеальна [3, с. 17].

Стиль як категорія суб'єктивності пов'язаний з внутрішнім світом людини взагалі, з такими категоріями, як відображення, інтенціональність, цінності, сенс, які виражають соціальну активність особистості, формування її творчих векторів [3, с. 19]. Обов'язкова умова виникнення художнього стилю – особиста свобода митця. "По-справжньому великого поета відрізняє не стільки яскравий стиль, скільки вільне самовираження", – стверджував великий Волт Вітмен, і сам не чужий вичурності поет [10, с. 11].

У статті "Звичайне наслідування природи, манера, стиль" (1785 р.) Й. В. Гете писав про "власний метод" і "власну мову". Він використовував і термін "манера", який, на його думку, є чимось середнім між "звичайним наслідуванням і стилем". Гете вважав, що стиль – найвищий ступінь художньої довершеності, цього рівня можуть досягти лише найталановитіші митці. Для письменників середнього рівня він використовував термін "манера", а для найслабших – "наслідування" [29, р. 192–198; див. також 11, с. 11–13].

Стосунки між стилем і манерою намагався з'ясувати Г. Гегель. Гегель розрізняє "голу манеру" та оригінальність (стиль). Починаючи з розрізнення стилю і манери, Гегель згодом висловлює парадоксальну думку, що "єдино велика манера" є синонімом високого стилю [18].

"Розвиток стилю, – як зауважив класик теорії стилів Генріх Вельфлін, – відбувається таким же шляхом, як у рослини, яка повільно розгортає листок за листком, поки не стане круглою і повною, завершеною з усіх боків" [цит. за 20]. "<...> ми не визнаємо за зовнішньою стороною твору безпосередньої значущості, а приймаємо, що за нею ховається якась внутрішня сторона, якийсь сенс, який одухотворяє зовнішнє явище. Зовнішнє вказує нам на цю душу. Бо явище, яке щось означає, є представник не самого себе, не того, що воно є в якості якогось зовнішнього, а чогось іншого <...>", – зазначав Г. Гегель [6].

Ще Сенека писав, що стиль – це "обличчя душі" [див. 22, с. 46]. За словами Кокто: "Декоративного стилю просто не буває. Стиль – це душа, але у випадку з людьми душа, на жаль, набуває форми тіла". Стиль неможливо виміряти, як не можна його і додати за багатьма [10, с. 12].

Як твердить Сьюзен Сонтаг, <...> майже всі метафори що описують стиль, зводяться до того, що стиль розміщується як би зовні, а зміст – всередині. Здається, доречніше було б звернути метафору: зміст, тема – це якраз зовнішнє, а стиль – внутрішнє. Будь-якого, хто використовує сьогодні поняття стилю, переслідує уявний антагонізм форми і змісту [10, с. 12]. Єдине, що можна сказати з упевненістю, – це те, що в стилі завжди щось проявляється. Тому в найзагальнішому вигляді стиль можна визначити як спосіб прояву будь-якого змісту [15].

Сприйняття людини – це не тільки чуттєвий образ, а й усвідомлення предмета через механізм його створення, тобто через те, як зроблений предмет і навіщо він зроблений. Саме до цієї системи усвідомлення відноситься стиль. На думку М. П. Брандеса він пов'язаний не з зовнішнім образом, а з невидимим, хоча і конкретно вираженим змістом [3, с. 40].

Неприйняття "стилю", зазначає Сьюзен Сонтаг, – це завжди неприйняття певного стилю. *Не буває начисто позбавлених стилю робіт* [виділено мною. – Л.К.], є лише твори мистецтва, що належать до різних, більш-менш складним стилістичним традиціям і умовностям [10, с. 13].

Стиль – одна з проблематичних, дискусійних категорій літературознавства. У своїй книзі "Теорія стилю" О. М. Соколов пише: "Що тільки не називають стилем!" [24]. Категорія "стиль" розглядається дослідниками як "сукупність ознак, які характеризують твори певного часу, напряму, індивідуальну манеру автора" [14, с. 641–642].

За В. Жирмунським, "стиль означає не тільки фактичне співіснування різних прийомів, а й внутрішню взаємну їхню зумовленість, органічний чи систематичний зв'язок, що існує між окремими прийомами. <...> Художній стиль письменника є вираженням його світогляду, втілене в образах мовними засобами" [9, с. 167].

На складність у визначенні категорії "стиль" в літературознавстві вказує А. П. Григорян: "Стиль субстанційно перебуває в таких естетичних категоріях, як метод, світогляд, манера, образ, сюжет, фабула, аксіологічний ряд (етична ціннісних), структура, традиція, новаторство, творча індивідуальність, національний зміст, школа, мова мистецтва і т.п., але він не зводиться ні до однієї з цих категорій" [7, с. 7]. Без сумніву, це різнобічне визначення вказує й на унікальність цієї категорії.

Виняткову важливість для стилістичних досліджень набуло розуміння стилю, саме визначення стилю, а також обґрунтування поняття "стиль", запропоноване академіком В. В. Виноградовим: "Стиль – це суспільно усвідомлена і функціонально обумовлена, внутрішньо об'єднана сукупність прийомів вживання, відбору і поєднання засобів мовного спілкування в сфері тієї або іншої загальнонародної, загальнонаціональної мови, співвідносна з іншими такими ж способами вираження, які слугують для інших цілей, виконують інші функції в мовній суспільній практиці даного народу" [4, с. 73].

Принципове значення в цьому визначенні набуває розуміння стилю як "комплексу типових ознак". В. В. Виноградов у своїх працях неодноразово підкреслював, що такий комплекс типових ознак "управляється", організовується основною функціональною спрямованістю стилю [4, с. 82; 5, с. 13].

Стиль – явище, що має широке поширення і існує на базі різного матеріалу, в тому числі і мовного, це дисципліна або лінгвістична (Г. Вінокур, 46; Гальперін, 55), або філологічна (Виноградов, 44; Різел, 226) [3, с. 15].

Поняття "мовний стиль" є багатозначним і включає принаймні три значення: 1) функціональний різновид мови, 2) експресивно-стилістичний різновид мови, 3) індивідуальна манера словесного викладу. Найчастіше слово "стиль" вживають у значенні (1), для якого існує спеціальний термін "функціональний стиль". У свою чергу, для значення (2) в лінгвістиці закріпився термін "експресивний стиль", а для значення (3) – "індивідуальний стиль", або "ідіостиль" [1, с. 11].

Художній стиль – це ступінчата (багаточарова) система змістовних, формальних та матеріальних особливостей витвору, у яких окремий автор, мистецька група, народ, епоха виражають себе закономірно й послідовно, тобто так, що результати їхньої діяльності утворюють єдність, обумовлюють один одного [11, с. 57]. Стиль – поняття системне, всі стильові елементи пов'язані один з одним [15].

Концепція стилю в літературознавстві тягнє або ж до

лінгвістичного, або ж до мистецтвознавчого його розуміння. Ці коливання значною мірою пояснюються подвійними зв'язками самої літератури і з мовою, і з мистецтвом. Концепцію стилю в літературі як художньої мови, як системи виразних засобів словесного мистецтва можна признати як головне визначення. Розглянуті грані стилю по суті цілком ймовірно звести до двох ключових: стиль як феномен мови і стиль як феномен мистецтва. Літературно-художній стиль, здебільшого застосовується в художній літературі, впливає на уяву і відчуття читача та передає думки і відчуття автора [17].

Стиль – естетична спільність усіх сторін і елементів твору, що володіє певною оригінальністю [8, с. 1031]. Отже, стиль – це структурна закономірність художньої форми, що створює її своєрідність і цілісність. Вони проявляються з більшою виразністю в системі стильових категорій.

За визначенням О. М. Соколова, стильові категорії – це ті найбільш загальні поняття, за допомогою яких розуміється, осмислюється стиль того чи іншого художнього цілого [21, с. 93]. Науковець пропонує наступну типологію стильових категорій: 1. Співвідношення об'єктивного і суб'єктивного в мистецтві. 2. Зображення і висловлення (експресія). 3. Співвідношення загального і одиничного. 4. Наявність / відсутність умовності. 5. Тяжіння мистецтва до суворих або вільних форм. 6. Простота / складність. 7. Симетричність / асиметричність. 8. Величина, масштаб. 9. Співвідношення статичності і динаміки.

Поле функціонування стилю є широким. Стиль – чинник творчого процесу, здійснення орієнтації художника по відношенню до реальності, до художньої традиції, до публіки. Стиль диктує художнику вибірковість по відношенню до життєвого матеріалу, культурної (і зокрема до художньої) традиції, до громадських цілей мистецтва. Стиль в мистецтві – це не форма, не зміст, і навіть не їх єдність у творі. Стиль – набір "генів" культури (духовних принципів побудови твору, відбору і сполучення мовних одиниць), який обумовлює тип культурної цілісності. Стиль як єдина програма живе в кожній клітинці художнього організму і визначає структуру кожної клітинки і закон їх сполучення в ціле.

Фактично це більш вільна у формах прояву і своєрідна модифікація канону, точніше – досить гнучка для певного періоду історії мистецтва, конкретного напрямку, течії, школи або одного художника, багаторівнева система принципів художнього мислення, способів образного вираження, зображально-виражальних прийомів, конструктивно – формальних структур і т.п. [23].

Стиль як естетична категорія охоплює всі мистецтва, і словесне мистецтво не є винятком [21, с. 194]. У мові стиль пов'язаний з естетикою мовної творчості [3, с. 37]. Стиль розглядається як сторона мовної (текстової) і мовної формотворчої діяльності людини. Таке вивчення стилю сходиться до праць В. В. Виноградова, М. М. Бахтіна, до результатів досліджень з психолінгвістики, лінгвістики та стилістики тексту і мови у вітчизняній і зарубіжній науці [3, с. 5].

Винятковий наголос на комунікативну / риторичну функцію стилю робить Дж. І. Бота (J. E. Botha): <...> *style is not static – it exists in relation to the communicative process of textual production and reading. Style is therefore stylistic variation, a judicious mixture of repetition, omission, and innovation*" (Стиль не є статичним, він існує у зв'язку з процесом комунікації текстового виробництва і читання. Стиль є, отже, стилістичним варіюванням, розумною сумішшю повторень, пропусків і інновацій) [цит. за 27, с. 332]. Інновації, як відомо, є результатом творчої діяльності людини.

Стильові норми – це норми вживання мовних засобів відповідно до їх стилістичного забарвлення та комунікативної функції. Основу стильових норм складають принципи та прийоми мовленнєвої творчості, спрямовані на досягнення доцільності мовлення, потрібного комунікативного ефекту [1, с. 13].

Як тільки мова, рух, поведінка, предмети демонструють деяке відхилення від самого прямого, раціонального і безпристрасного способу вираження або побутування, ми можемо вважати їх наділеними "стилем" і в цій якості незалежними і зразковими разом [10, с. 11].

Головним об'єктом пильного аналітичного вивчення для літературознавства, лінгвістики, естетики, мистецтвознавства виступає кінцевий результат будь-якої творчої діяльності – естетичний об'єкт, який розглядається як цілісний і завершений [25, с. 16–18] і такий що має свій оригінальний стиль.

Стиль – сукупність головних ідейно-художніх особливостей творчості майстра, які виявляються у типових для нього темах, ідеях, характерах, конфліктах, а також у різноманітних виражальних засобах, художніх прийомах. Таким чином, доцільно виділяти стиль епохи, стиль художньої школи (або напряму), стиль конкретного виду мистецтва, національний стиль, стиль окремого митця.

Висновки. Категорія "стиль" належить до понять, які постійно перебувають у колі зору дослідників в різних галузях науки, отже наука про стиль має міждисциплінарний характер.

Аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених, які займаються проблематикою стилю, виявив, що різні аспекти цієї категорії є предметом гуманітарних досліджень в естетиці, культурології, мистецтвознавстві, психології, філософії та інших. Лінгвістична, функціональна, літературознавча, мистецтвознавча, індивідуальна стилістики побудовані на різних підставах, проте предметом дослідження є стиль.

Стиль – категорія багатозначна. Різні дослідники по-різному окреслюють це поняття і це свідчить, з одного боку, про складність даного поняття і пояснює відсутність його єдиного трактування, а з другого боку, про універсальність цієї категорії. Можна говорити про стиль доби, школи, течії, жанру, музиканта, письменника, художника, архітектора й науковця.

Узагальнюючи сказане, можна стверджувати, що "стиль" є універсальною категорією.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арешенков Ю. О. Стилістика української мови: Конспект лекцій та плани занять. 3-є вид. Кривий Ріг: КрДПУ, 2007. 46 с.
2. Большой словарь афоризмов, крылатых слов и выражений. Режим доступа: <http://www.bibliotekar.ru/encSlov/17/186.htm>
3. Брандес М. П. Стилістика текста. Теоретический курс (На материале немецкого языка): Учебник. 3-е изд., перераб. и доп. Москва «Прогресс-Традиция»; «ИНФРА-М», 2004. 416 с.
4. Виноградов В. В. Итоги обсуждения вопросов стилистики // Вопросы языкознания. 1955. № 1. С. 60–87.
5. Виноградов В. В. Русская речь, ее изучение и вопросы речевой культуры // Вопросы языкознания. 1961. № 4. С. 3–19.
6. Гегель Г. В. Ф. Феноменология духа. СПб.: "Наука", 1992. Режим доступа: <http://psylib.org.ua/books/gegel02/index.htm>
7. Григорян А. П. Проблемы художественного стиля. Ереван: Издательство АН Армянской ССР, 1966. 378 с.
8. Есин А. Б. Стиль // Литературная энциклопедия терминов и понятий / Под ред. А. Н. Николюкина. Институт научн. информации по общественным наукам РАН. М., 2001. СПб.

- 1031–1033.
9. Жирмунський В. М. Теория литературы. Поэтика. Стилистика. М.: Наука. Ленинградское отделение, 1977. 407 с.
  10. Зонтаг Сьюзен. О стиле // Против интерпретации и другие эссе. Режим доступа: <https://klex.ru/odl>
  11. Коннов О. Ф. Исторична динаміка художнього стилю: [Монографія]. Нац. пед ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 187 с.
  12. Кривцун О. А. Эстетика. М.: Аспект Пресс, 1998. 430 с.
  13. Культурология. XX век. Энциклопедия. Т.1. СПб.: Университетская книга; ООО "Алетейя", 1998. 447 с.
  14. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. К.: ВЦ Академія, 2006. 752 с.
  - Николаев А. И. Основы литературоведения: учебное пособие для студ. филол. специальн. Иваново: ЛИСТОС, 2011. 255 с. Режим доступа: <https://www.listos.biz>
  15. Основи літературознавства. Ференц Н.С. 12.2. Стиль. Режим доступу: <https://westudents.com.ua/glavy/34557-122-stil.html>
  16. Поняття художнього методу, стилю і напряму в мистецтві. Режим доступу: <http://estetica.etica.in.ua/ponyattya-hudozhnogo-metodu-stilyu-i-napryamu-v-mistetstvi/>
  17. Проблеми типологізації літературних произведень. Режим доступу: https://studbooks.net/17062/literatura/problemy_tipologizatsiyu_literaturnyh_proizvedenyi
  18. Протас М. До історії культурологічного осмислення стилю: модель Мейєра Шапіро // Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини: зб. наук. пр. з мистецтвознавства, архітектурознавства і культурології / Акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. К.: ІПСМ АМУ; Софія, 2009. 303–320.
  19. Рубан Е. Курс лекцій. Історія художественних стилей: от простого к сложному. Режим доступа: <https://punktum.ru/archives/14458>
  20. Соколов А. Н. Теория стиля. М.: Искусство, 1968. 223 с.
  21. Соколов А. В. Философия информации: учебное пособие для бакалавриата и магистратуры. 3-е изд. М.: Издательство Юрайт, 2019. 340 с. (Серия авторский учебник).
  22. Стиль в мистецтві. Режим доступу: <https://studopedia.info/9-63242.html>
  23. Теория стиля. Режим доступа: https://studbooks.net/765670/literatura/teoriya_stilya
  24. Хализев В. Е. Теория литературы. Учеб. М.: Высш. шк., 1999. 398 с.
  25. Хаялина Ф. Р. К проблеме понятия стиля. Вестник ОГУ. №7/ИЮЛЬ. 2007. С. 169–174.
  26. Denaux A. Style and Stylistics With Special Reference to Luke. Available from: https://www.academia.edu/5371733/Style_and_Stylistics_With_Special_Reference_to_Luke
  27. Morier H. La psychologie des styles. Genève. 1959.
  28. Theories of style. With especial references to prose composition. Essays, excerpts, and translations. Arranged and adopted by Lane Cooper. – New York, The Macmillan Company. 1930. 459 p.

REFERENCES

1. Areshenkov Yu. O. Stylistics of the Ukrainian language: A summary of lectures and lessons plans. 3rd ed. Kryvyi Rih: KrdpU, 2007. 46 p.
2. Large dictionary of aphorisms, winged words and expressions. Access mode: <http://www.bibliotekar.ru/encSlov/17/186.htm>
3. Brandes M. P. Text Stylistics. Theoretical course (On the material of the German language): Textbook. 3rd ed., rev. and add. Moscow "Progress-Tradition"; INFRA-M, 2004. 416 p.
4. Vinogradov V. V. Summary of the discussion of stylistics issues // Questions of linguistics. 1955. № 1. P. 60–87.
5. Vinogradov V. V. Russian speech, its study and questions of speech culture // Questions of linguistics. 1961. No. 4. P. 3–19.
6. Hegel, G. V., F. Phenomenology of Spirit. SPb.: "Science", 1992. Access mode: <http://psylib.org.ua/books/gegel02/index.htm>
7. Grigoryan A.P. Problems of artistic style. Yerevan: Publishing House of the Academy of Sciences of the Armenian SSR, 1966. 378 p.
8. Esin A. B. Style // Literary Encyclopedia of terms and concepts / Ed. A. N. Nikolyukina. Institute of Scientific information on social sciences RAS. M., 2001. SPb. 1031–1033.
9. Zhirmunsky V. M. Theory of Literature. Poetics. Stylistics. M.: Science. Leningrad Branch, 1977. 407 pp.
10. Sontag S. About style // Against interpretation and other essays. Access mode: <https://klex.ru/odl>
11. Konnov O. F. Historical dynamics of artistic style: [Monograph]. National pedagogical university named after M. P. Dragomanov. Kyiv: Publishing house of NPU named after M.P. Dragomanov, 2015. 187 pp.
12. Krivtsun O. A. Aesthetics. M.: Aspect Press, 1998. 430 p.
13. Culturology. XX century. Encyclopedia. T.1. SPb.: University Book; ООО Aleteya, 1998. 447 p.
14. Literary dictionary-reference book / Ed. R. T. Gromyaka, Yu. I. Kovaliva, V. I. Teremka. K.: VTS Academy, 2006. 752 p.
15. Nikolaev A. I. Fundamentals of Literary Studies: a textbook for students. filol. special. Ivanovo: LISTOS, 2011. 255 p. Access mode: <https://www.listos.biz>
15. Fundamentals of Literary Studies. Ferenc N.S. 12.2. Style. Access mode: <https://westudents.com.ua/glavy/34557-122-stil.html>
16. The concept of artistic method, style, and trends in art. Access mode: <http://estetica.etica.in.ua/ponyattya-hudozhnogo-metodu-stilyu-i-napryamu-v-mistetstvi/>
17. Problems of typology of literary works. Access mode: https://studbooks.net/17062/literatura/problemy_tipologizatsiyu_literaturnyh_proizvedenyi
18. Protas M. To the history of culturological comprehension of style: the model of Meyer Shapiro // Modern problems of research, restoration and preservation of cultural heritage: collection of scientific works on art, architecture and cultural studies / Academy of Arts of Ukraine, Institute of Contemporary Art. K.: IPSM AUM; Sofia, 2009. 303–320.
19. Ruban E. Course of lectures. History of artistic styles: from simple to complex. Access mode: <https://punktum.ru/archives/14458>
20. Sokolov A. N. The Theory of Style. M.: Art, 1968. 223 p.
21. Sokolov A.V. Philosophy of Information: textbook for undergraduate and graduate programs. 3rd ed. M.: Yurayt Publishing House, 2019. 340 p. (Author's textbook series).
22. Style in art. Access mode: <https://studopedia.info/9-63242.html>
23. The Theory of Style. Access mode: https://studbooks.net/765670/literatura/teoriya_stilya
24. Halizev V. Ye. The theory of literature. Textbook. M.: Higher School, 1999. 398 p.
25. Khayalina F. R. To the problem of the concept of style. Bulletin of OGU. №7 / July. 2007. p. 169–174.

Style as the Universal Category: Interdisciplinary Approach

L. Korotkova

Abstract. The article attempts to determine the main feature of the style phenomenon on the basis of an interdisciplinary approach. In order to establish the essence of the style, the main scientific approaches of domestic and foreign researchers to the interpretation of the complex concept of style from the standpoint of philosophy, linguistics, literary criticism and art from antiquity to the present are investigated. The uniqueness of the style as a category is also stated.

Keywords: style, category, culture, art, image, feature.